

Gobbi Hilda színművész (Budapest 1913. június 6. - Budapest 1988. július 13.)

Egy lány, aki gyűlölte a fasizmust, ezért kommunista lett. Egy színésznő, aki miután az illegalitásban együtt bujkált Kádár Jánossal, egyszerűen rátörte az ajtót, ha a főtktár nem ért rá fogadni. Vagy egy olyan pasi, aki cseppet sem titkolta, hogy mikor ki a barátnője, hiába is húzták szájukat prűd elvtársai. Vagy egy öntörvényű színész, aki szinte mindent meg- és elért, amire vágyott. A politikai rendszert, a sikert, a hírnevet, a szerepeket, a szerelmet, a jólétet. Ó volt Gobbi Hilda.

Gobbi Hilda színművész (Budapest 1913. június 6. - Budapest 1988. július 13.) Gobbi Ede Alajos olasz, német, osztrák származású és Schneckenger Margit lengyel származású római katolikus vallású szülők gyermekeként született Budapesten. Dédapja mantuai muzsik, édesapja huszár volt és papírkárpitgyári üzletvezető. Gimnáziumi tanulmányait követően Putnokon a Gazdasági Felső Leánynevelő Intézetbe járt, majd a Pázmány Péter Tudományegyetem Botanikus Kertjének gyakornoka volt. Színiakadémia tanulmányait 1935-ben fejezte be, vizsgaelőadásán a Phaedrát játszotta. A Nemzeti Színház szerződtette, s a társulat tagja volt 25 éven át. 1960 és 1970 között a József Attila Színház, 1971-től 82-ig újra a Nemzeti Színház, majd 1982-től haláláig a Katona József Színház művésze volt.

A háború után tevékenyen közreműködött a Nemzeti Színház újjáépítésében. Elkötelezett baloldaliként részt vett a közéletben is. Egy interjúban mondta egyszer: „Én sohasem voltam »csak« színész. Hiszek abban a sokak által ostobaságnak vélt közéletben, hogy a színész akarva-akaratlanul mindig politizál. Már csak azért is, mert másfél méterrel magasabban áll a közönségnél, amikor szól hozzá.” Kiváló színpadi alakításai mellett a közéletben is komoly szerepet vállalt: kezdeményezésére jött létre 1961-ben a Bajor Gizi Színészmúzeum, a színinövendékeknek a (mára megszűnt) Horváth Árpád Színészkollégium, az idős színészek számára pedig az 1948. március 7-én létrehozott Jászai Mari Színészotthon és az 1950. október 1-jén átadott Ódry Árpád Színészotthon. Ehhez fűződik a következő anekdota:

Gobbi Hilda a Nemzeti Színház újjáépítésekor

„Gobbi Hilda társadalmi munkában a nyugdíjas színészek otthonának építését szervezte és irányította, mikor egyik este eljött hozzá valamelyik kőműves. Bepanaszolta a pallért, hogy csal és lop, például az előírt 200-as cement helyett csak az olcsóbb 100-ast használja és visszaél azzal, hogy a két anyag színre-állagra gyakorlatilag megkülönböztethetetlen.

Másnap a színésznő kiment az építkezésre, körülnézett, aztán belenyúlt a cementeszsákba, kivett egy maroknyit, megmorzsolta az ujjai között és csak annyit mondott:

Apuskám! Ez nem kétszáz-as cement!

A pallér annyira megrémült ettől a szuper szakértelemtől, hogy bevallotta a bűneit és többé nem próbálkozott meg semmiféle csalással.”

Lézó Nóra

A Jászai Otthonból később - szintén az ő kezdeményezésére - a fiatal színészek otthona lett. Érdekesség, hogy az épület egykor Maison Frida bordélyházaként működött 1893-tól 1926-ig (eddig a dátumig működtek Pesten az engedélyezett bordélyházak). A Belváros területén (a Királyi Pál, Képiró, Bástya utca mellett) a Magyar utca adott otthont a nyilvánosházaknak igen régóta, hiszen ez volt a pesti középkori városfalhoz simuló legkülső házsor. A ház nem csupán bordély volt, hanem szórakoztató szalont, megszállási és étkeztetési szolgáltatást is nyújtott. Az 1878-ban épült, korai eklektikus ház hátsó tűzfalába – a szomszédos házakhoz hasonlóan – valószínűleg befalazták a pesti városfal egy szakaszát.

A Színházművészeti Szövetségben, valamint a Színész Szakszervezetben sokat tett rászoruló színésztársaiért. Végrendeletében vagyona egy részéből megalapította az Aase-díjat, visegrádi nyaralóját pedig alkotóház céljára ajánlotta fel. Tiszteletére 2001-ben alapították meg a Gobbi Hilda-díjat, a pályájuk delén túl lévő, korábban nem díjazott színészek számára. Végakarátának megfelelően vasládába helyezett hamvai mellé színésztársai egy csomag fűmagot, az Imperial versenylő patkóját és visegrádi villájának egy tégladarabját tettek, mert egyik utolsó interjújában ezeket említette arra a kérdésre, mit vinne magával a földi létből a Styx túlsópartjára. A Nemzeti Színház ügye mindig fontos szerepet töltött be életében. A háború után fizikai munkával tevékenyen közreműködött a Nemzeti Színház újjáépítésében.

Gobbi Hilda szobra a Nemzeti Színház előtt

A Blaha Lujza téri épület 1965-ös felrobbantása után szívügyévé vált az új Nemzeti Színház felépítése. 1983-ban a 70. születésnapjára kapott 100. 000.- Ft értékű takarékbetétkönyvének teljes összegét ajánlotta fel az új Nemzeti Színház első alapkövére. A felajánlást követően országos gyűjtési akciót kezdeményezett, amelynek során 3,3 milliárd Ft gyűlt össze. Nagy álma volt, hogy láthassa még az új Nemzeti Színház létrejöttét, de ez 1988-as haláláig nem valósult meg. A régi Nemzeti (ma Magyar Színház) zártkörű klubja évtizedek óta az ő nevét viseli. Az új Nemzeti Színház építői a teátrum parkjában lévő szoborral adóztak Gobbi Hilda emlékének, 2007-ben pedig a Nemzeti Színház Stúdiósínpadát is róla nevezték el.

Gobbi Hilda igen sokoldalú művész volt. Színészi skálája a tragédiától a vígjátékig mindent felölelt. Eszköztelen, elmélyült belső ábrázolással jelenítette meg alakjait, de a szélsőségektől sem riadt vissza. Rendkívüli humora, karikírozó képessége sok felejthetetlen alakítást eredményezett színpadon, filmen rádióban egyaránt. Egészen fiatalon játszott öregasszony-szerepeket, de túl a harmincadik évén illúziót keltő Sasfiók (E. Rostand), illetve Nyilas Misi volt (Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig). Megszámlálhatatlan filmben játszott, gyakran mondott verseket is, s állandó szereplője volt a Magyar Rádióknak, ahol a Szabó család című sorozatnak több mint ezer előadásában vett részt, Szabó néni szerepét még betegágyán is folytatva, egészen haláláig.

"...A legijesztőbb, hogy lassan-lassan eltávoznak a tanúk. Elmennek, s magukkal viszik életünk egy-egy korszakát - homály fed bizonyos eseményeket, amiket már soha senkitől nem kérdezhetünk meg. Távozásukkal a mi életünk is elvékonyul, üresebb lesz, de fakóbb, valószínűtlenebb lesz a kor is - a múltunk -, amiben éltünk és játszottunk; ki-ki a maga szerepét."

Gobbi Hilda: Közben